

Nr 17.

Ankom till riksdagens kansli den 5 mars 1937 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om upphävande av vissa åklagares rätt till andel i böter m. m.

Genom en den 12 februari 1937 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 88, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

L a g

om upphävande av vissa åklagares rätt till andel i böter m. m.

Häri genom förordnas som följer:

Vad i lag eller författning finnes stadgat om rätt i vissa fall för åklagare eller annan att i anledning av åtgärd i tjänsten erhålla andel i böter, vite eller skadestånd eller i förbruten egendom, dess värde eller dylikt skall icke utgöra hinder för Konungen att, där av stad avlönad åklagare tillförsäkras skälig fast avlöning, bestämma att rätt till andel som ovan sägs icke skall tillkomma sådan åklagare; skolande andelen i stället tillfalla stadens kassa.

Denna lag träder i kraft omedelbart efter utfärdandet.

Beträffande de skäl som ligga till grund för förslaget får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Riksdagen har vid flera tillfällen uttalat sig för ett avskaffande i största möjliga utsträckning av åklagares rätt till andel i böter, viten o. d. (riksdagens skrivelser 1917 nr 286 och 1934 nr 159).

Genom lag den 10 februari 1933 har åklagares rätt till andel i böter m. m. i vissa avseenden begränsats, och genom lag den 24 april 1936 har landsfogdes rätt till andel i böter m. m. helt upphört.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 13 januari 1937 anhöll överståthållar-ämbetet — jämte det ämbetet hemställde om godkännande i huvudsak av ett förslag till omläggning av åklagarväsendet i Stockholm samt om fastställande av ny lönestat för stadsfiskalerna därstädes — att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för avveckling av det inom åklagarväsendet i Stock-

holm rådande sportelsystemet på så sätt, att till åklagarna för närvarande utgående andelar i böter, viten, skadestånd eller i förverkat gods, dess värde eller dylikt förklarades skola efter den ifrågasatta åklagarreformens genomförande tillfalla stadens kassa.

I en med anledning härav inom justitiedepartementet utarbetad promemoria i ämnet framhölls bland annat, att skäl syntes tala för att möjlighet skapades för införande av ett avlöningssystem, motsvarande det för åklagarna i Stockholm föreslagna, jämväl i andra städer. En förutsättning för att bötesandelarna indroges vore att vederbörande åklagare tillförsäkrades skälig fast avlöning. Ett i överensstämmelse härmed utarbetat förslag till lag i ämnet hade fogats vid promemorian.

Över promemorian och lagförslaget avgåvo justitiekanslersämbetet och styrelsen för föreningen Sveriges stadsfiskaler yttranden.

Vid förslagets remittering till lagrådet framhöll föredragande *departementschefen* bland annat, att såsom hinder för avskaffande av systemet med rätt för åklagare till andel i böter och dylikt huvudsakligen anförts, att åklagarna i form av dylika andelar erhöle en i betraktande av den relativt låga fasta avlöningen nödvändig lönefyllnad. En övergång till annan ordning hade följaktligen icke ansetts böra ske annat än i samband med lönereglering för vederbörande åklagare. För en viss kategori åklagare, nämligen landsfogdarna, hade ock genom lagstiftning vid 1936 års riksdag, jämte det ny lönestat fastställts för dem, rätten till bötesandelar m. m. helt upphört. Önskvärt vore att i enlighet med riksdagens vid olika tillfällen uttalade uppfattning frågan om indragning av övriga åklagares bötesandelar snarast kunde vinna sin lösning. Vad anginge den grupp åklagare varom här närmast vore fråga eller stadsfiskalerna försvårades en reform i antydd riktning av att dessa befattningshavare vore kommunalt avlönade tjänstemän. Städerna hade emellertid att underställa sina förslag till lönestater för stadsfiskalerna Kungl. Maj:ts prövning och fastställelse. Genom denna anordning erbjöde sig en möjlighet till provisorisk och lokal lösning av förevarande spörsmål. Det syntes sålunda lämpligt, att Kungl. Maj:t medgaves rätt att, där i lönestat för stadsfiskal denne tillförsäkrades skälig fast avlöning, förordna att stadsfiskalen icke skulle äga att i anledning av åtgärd i tjänsten erhålla andel i böter, vite eller skadestånd eller i förbruten egendom, dess värde eller dylikt. I fråga om annan av stad avlönad åklagare än stadsfiskal påpekade departementschefen, att då lönestat för en sådan befattningshavare icke underställdes Kungl. Maj:t, det torde få ankomma på vederbörande att till Kungl. Maj:t göra särskild framställning i ämnet.

Lagrådet framställde vid sin granskning av förslaget viss erinran, vilken emellertid beaktats vid utformandet av propositionen.

Utskottet.

I förevarande lagförslag föreskrives bland annat, att därest Kungl. Maj:t bestämt att andel i böter o. d. icke skall tillkomma vederbörande åklagare, andelen i stället skall tillfalla stadens kassa. Utskottet vill i anslutning härtill framhålla, att om framdeles — i speciella fall eller genom en generell be-

stämmelse — åklagarandelar i böter o. d. indragas till statsverket, de städer, som med stöd av nu ifrågavarande lag uppbära sådana andelar, icke kunna påräkna att erhålla kompensation för den förlust som förorsakas av indragandet. Då propositionen uppenbarligen bygger på denna förutsättning och utskottet vid sin granskning av lagförslaget ej funnit anledning till erinran mot detsamma, får utskottet hemställa,

att förevarande proposition måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 5 mars 1937.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Schlyter, Klefbeck, Erik Anderson, Velande, Ernst Svenson, Otto Wangson, Berglund* och *Roos*;

från andra kammaren: herrar *Bergquist, Ryberg, Olsson* i Mellerud, *Johansson* i Krogstorp, *Berg, Larsson* i Hede, *Johnsson* i Kalmar och *Landgren*.
